

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет будівництва та транспорту
Кафедра архітектури та інженерних вишукувань

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ОК 19 Архітектурна та об'ємно-просторова композиція

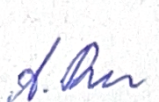
Реалізується в межах освітньої програми

Архітектура та містобудування

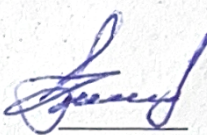
за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування.

на першому рівні вищої освіти.

Розробник:

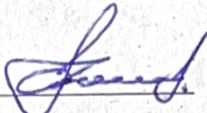
 2

Бородай А.С., доцент, кандидат архітектури

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри архітектури та інженер- них вишу- кувань	протокол від <u>16</u> червня 2026 року № <u>15</u>
	Завідувач кафедри Дмитро БОРОДАЙ

Погоджено:

Гарант освітньої програми

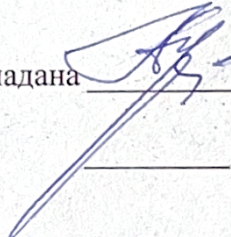
Дмитро БОРОДАЙ

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Олександр СОЛАРЬОВ

Рецензія на робочу програму надана

 О.Н. Чердаченко

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

()

Зареєстровано в електронній базі: дата:

30.06

2026 р.

Розробник:

Бородай А.С., доцент, кандидат архітектури

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри архітектури та інженерних вишуквань	протокол від ____16 червня 2025 року____ №_15
	Завідувач кафедри _____ Дмитро БОРОДАЙ

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____ Дмитро БОРОДАЙ

Декан факультету, де реалізується освітня програма _____ Олександр СОЛАРЬОВ

Рецензія на робочу програму надана _____

Методист відділу якості освіти,

ліцензування та акредитації _____ (_____)

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ОК 19 Архітектурна та об'ємно-просторова композиція			
2.	Факультет/кафедра	Факультет будівництва та транспорту, кафедра архітектури та інженерних вишукувань			
3.	Статус ОК	Обов'язковий компонент			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Архітектура та містобудування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» кваліфікація: бакалавр архітектури.			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)				
6.	Рівень НРК	6 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	1 семестр - 15 тижнів; 2 семестр - 15 тижнів; 3 семестр – 15 тижнів; 4 семестр – 15 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	1 семестр	2 семестр	3 семестр	4 семестр
		3	2	2	3
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
	1 семестр	14	30	-	46
	2 семестр	-	30	-	30
	3 семестр	14	16	-	30
	4 семестр	16	30	-	44
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	к. арх., доцент Бородай Артем Сергійович			
10.1	Контактна інформація	кабінет 431е; т. +380996447904; tyomaboroday@gmail.com			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент «Архітектурна та об'ємно-просторова композиція» є складовою підготовки бакалавра архітектора, спрямований на набуття навичок та вмінь закономірного поєднання об'ємів та просторів у цілісну, гармонійну архітектурну форму як в абстрактних теоретичних роботах, так і в прикладних композиціях із конкретно заданими функцією та стилістикою.			
13.	Мета освітнього компонента	Розвиток об'ємно-просторового сприйняття, уяви та мислення і розуміння основних видів композиції та закономірностей досягнення композиційної гармонії.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на знаннях з таких освітніх компонентів як: Рисунок, живопис, скульптура 2. Освітній компонент є основою для таких освітніх компонентів як: Архітектурне проектування			

15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порушенням академічної доброчесності при вивченні ОК «Архітектурна та об'ємно-просторова композиція» вважаються : академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання чимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0 , повторне виконання завдання. Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання; повторне виконання не самостійно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4987

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде ...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹					Як оцінюється РНД
	РН ₀₄	РН ₀₅	РН ₁₀	РН ₁₁	РН ₁₈	
ДРН 1. Здатен розуміти загальні умови формування цілісних гармонійних об'ємно-просторових композицій композицій	+	+	+		+	Творче-практичне завдання, творча підсумкова робота, залік
ДРН 2. Здатен формувати окремі елементи і форми в гармонійні групи за визначеними композиційними властивостями			+			Творче-практичне завдання, творча підсумкова робота, залік
ДРН 3. Здатен використовувати композиційні закономірності для створення гармонійних форм	+		+	+	+	Творче-практичне завдання, творча підсумкова робота, залік, іспит
ДРН 4. Здатен створювати цілісні, системні гармонійні композиції на теоретичному і прикладному рівнях		+	+		+	Творче-практичне завдання, творча підсумкова робота, залік, іспит
ДРН 5. Здатен застосовувати засоби та закономірності вирішення образно-композиційних завдань в процесі архітектурного проектування		+	+			Творче-практичне завдання, творча підсумкова робота, залік, іспит
ДРН 6. Здатен застосовувати надбані знання теорії композиції у реальній архітектурній практиці, враховуючи функціональні, конструктивні і естетичні вимоги		+	+		+	Творче-практичне завдання, творча підсумкова робота, залік, іспит

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ²
	Аудиторна робота дена			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
1-й семестр					
<i>Тема 1. Роль об'ємно-просторової композиції в архітектурній освіті.</i>	2	4	-	4	8, 9, 10, 11, 12, 14

¹Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

²Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

- Визначення поняття композиції; - Короткі відомості про історію розвитку теорії композиції; - Мета і завдання курсу об'ємно-просторової композиції; - Основні поняття об'ємно-просторової композиції; - Підготовка інструментів і засобів для виконання практичної роботи.					
<i>Тема 2. Об'єктивні властивості об'ємно-просторових форм.</i> - Поняття форми і поняття архітектурної форми; - Сприймання форми, аналіз ознак та їх синтез; - Категорії об'ємно-просторової композиції; - Геометричні характеристики форми. Величина форми. Розташування форми у просторі; - Масивність і просторовість форми; - Фактура; - Виконання композиційної клаузури № 1 «Тварини»; - Побудова складного метричного ряду.	2	4	-	6	3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14
<i>Тема 3. Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм.</i> - Тектоніка; - Симетрія, як спосіб впорядкування форми; - Статика і динаміка; - Візуальне об'єднання елементів форми та рівновага має як основні засоби організації цілісності форми; - Способи поєднання елементів при побудові об'ємно-просторових форм; - Вирішення складного метричного ряду в кольорі.	2	4	-	6	7, 9, 10, 11, 12, 14
<i>Тема 4. Колір і тон та їх властивості в композиції.</i> - Знайомство з поняттям колір та основними його категоріями; - Спектральне коло. Кольорові засоби композиції; - Кольорова гармонія; - Кольоровий тон, чистота і насиченість кольору в композиції; - Виконання композиційної клаузури № 2 «Побутові предмети»; - Побудова складного ритмічного ряду.	2	4	-	6	3, 4, 8, 9, 10, 11, 12, 14
<i>Тема 5. Відношення, пропорції і сумірність у об'ємно-просторовій композиції.</i> - Загальні положення про пропорції і сумірність у композиції; - Раціональні відношення; - Модуль як основа раціональної пропо-	2	4	-	8	2, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 14

рційної системи; - Ірраціональні відношення – пропорції; - Гармонійні пропорції; - Вирішення складного ритмічного ряду в кольорі; - Виконання композиційної клаузури № 3 «Професія»; - Побудова складних мішаних рядів і їх вирішення в кольорі.					
<i>Тема 6. Умови і механізми утворення рядів у композиції.</i> - Метричний і ритмічний порядок; - Особливості утворення простих і складних метричних рядів; - Особливості утворення ритмічних рядів; - Види ритмічних поєднань; - Математичні закономірності ритмічних рядів; - Виконання композиційної клаузури № 4 «Звуки».	2	4	-	8	7, 8, 9, 10, 11, 12, 14
<i>Тема 7. Комбінаторика як принцип організації композиції.</i> - Загальні поняття та визначення комбінаторики; - Комбінаторні принципи формотворення; - Основні прийоми комбінаторного формотворення; - Приклади та особливості застосування комбінаторики в архітектурі і дизайні; - Побудова комбінаторної композиції; - Побудова загальної залікової композиції на архітектурну тематику.	2	6	-	8	4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14
Всього 1-й семестр:	14	30	-	46	
2-й семестр					
<i>Тема 8. Робота над трьома варіантами ідей результуючої площинної композиції.</i> -Розробка першого варіанту результуючої композиції; - Розробка другого варіанту результуючої композиції; - Розробка третього варіанту результуючої композиції; - Доопрацювання варіантів ідеї результуючої площинної композиції.	-	4	-	2	1, 2, 4, 7, 10, 13
<i>Тема 9. Затвердження ідеї результуючої площинної композиції.</i> - Розгляд варіантів ідеї результуючої композиції; - Погодження найбільш оптимального варіанта ідеї результуючої композиції; - Робота над ескіз-ідеєю результуючої площинної композиції в олівці.	-	4	-	4	2, 3, 7, 10, 13
<i>Тема 10. Робота над ескіз-ідеєю результуючої площинної композиції та її затвердження.</i>	-	4	-	4	4, 5, 7, 10, 13

- Робота в олівці над ескіз-ідеєю результуючої площинної композиції згідно погодженого варіанту ідеї; - Робота в кольорі над основними елементами ескіз-ідеї результуючої площинної композиції згідно погодженого варіанту ідеї; - Погодження ескіз-ідеї результуючої площинної композиції; - Робота над ескіз-ідеєю результуючої площинної композиції в кольорі.					
<i>Тема 11. Затвердження ескізу результуючої площинної композиції в олівці.</i> - Перевірка стану виконання ескізу; - Надання зауважень по виконанню ескізу згідно погодженої ескіз-ідеї; - Погодження ескізу результуючої площинної композиції в олівці; - Робота над ескізом результуючої площинної композиції на форматі A2 в олівці.	-	4	-	4	2, 7, 10, 13
<i>Тема 12. Затвердження ескізу результуючої площинної композиції в кольорі.</i> - Перевірка стану виконання ескізу в кольорі; - Надання зауважень по виконанню ескізу в кольорі згідно погодженої ескіз-ідеї; - Погодження ескізу результуючої площинної композиції в кольорі; - Робота над ескізом результуючої площинної композиції в кольорі.	-	4	-	4	2, 7, 10, 13
<i>Тема 13. Робота над чистовиком результуючої площинної композиції і затвердження роботи в олівці.</i> - Підготовка підрамника для виконання чистовика результуючої площинної композиції; - Робота над чистовиком результуючої площинної композиції в олівці; - Погодження чистовика результуючої площинної композиції в олівці.	-	4	-	4	1, 3, 7, 10, 13, 15, 16
<i>Тема 14. Графічне оформлення чистовика результуючої площинної композиції в кольорі.</i> - Робота над чистовиком результуючої площинної композиції в кольорі; - Остаточне графічне оформлення і підпис результуючої площинної композиції; - Задача результуючої площинної композиції та її захист.	-	6	-	6	1, 2, 7, 10, 13
Всього 2-й семестр:	-	30	-	30	
Всього за 1-й навчальний рік:	14	60	-	76	

<i>3-й семестр</i>					
<i>Тема 1. Основні види композиції.</i> - Загальні положення про різновиди композиції; - Загальні риси площинної композиції; - Загальні риси фронтальної композиції; - Загальні риси об'ємної композиції; - Загальні риси глибинно-просторової композиції; - Приклади композицій.	2	—	-	-	3, 4, 7, 9, 10
<i>Тема 2. Фронтальна композиція. Варіанти ідеї фронтальної композиції.</i> - Визначення і загальні риси; - Основні ознаки фронтальної композиції; - Головні умови фронтальності композиції; - Види фронтальної композиції; - Прийоми і засоби побудови фронтальної композиції.	2	2	-	4	1, 2, 7, 9, 10
<i>Тема 3. Об'ємна композиція. Варіанти ідеї об'ємної композиції.</i> - Визначення і загальні риси об'ємної композиції; - Головні умови об'ємності композиції; - Різновиди об'ємної композиції; - Прийоми і засоби побудови об'ємної композиції.	2	2	-	4	1, 3, 5, 6, 8, 9, 10
<i>Тема 4. Глибинно-просторова композиція. Варіанти ідеї глибинно-просторової композиції.</i> - Визначення і загальні риси об'ємно-просторової композиції; - Головні умови глибинності композиції; - Різновиди глибинно-просторової композиції.	2	2	-	4	1, 2, 5, 7, 9, 10
<i>Тема 5. Загальні закономірності і засоби формування результуючої об'ємної композиції. Затвердження ідеї композиції.</i> 1. Закономірності формування композиції; 2. Основні засоби, що застосовуються при формуванні композиції; 3. Роль композиційного центру і під центрів у композиції.	2	2	-	4	3, 7, 8, 9, 10
<i>Тема 6. Роль макетування у вивченні об'ємно-просторових форм. Робота над ескізом фронтальної, об'ємної і глибинної композицій в пластиліні та їх затвердження.</i> - Поняття макету і моделі; - Сутність і особливості макетування; - Макетування як засіб розкриття особливостей сприйняття об'ємно-просторової форми.	2	6	-	6	1, 4, 6, 9, 10
<i>Тема 7. Матеріал і техніка макетування. Виконання чистої композиції в матері-</i>	2	2	-	8	2, 5, 8, 9, 10, 15

алі. - Основні види матеріалів у макетуванні; - Макетування з паперу і картону; - Макетування у пластиліні і гіпсі; - Типи елементів у макетуванні; - Значення під макетника; - Техніка макетування.					
Всього 3-й семестр:	14	16	-	30	
4-й семестр					
<i>Тема 1. Загальні положення архітектурної композиції.</i> - Особливості архітектурної композиції; - Основні цілі архітектурної композиції; - Основні завдання архітектурної композиції; - Засоби архітектурної композиції; - Аналіз пластилінових ескізів композицій з минулого семестру; - Підготовка та фотофіксація з різних ракурсів ескізів фронтальної, об'ємної і глибинно-просторової композицій.	2	4	-	6	1, 2, 4, 7, 10
<i>Тема 2. Об'єктивні властивості архітектурних форм.</i> - Загальні уявлення про форму і архітектурну форму; - Розміри як об'єктивна властивість форми; - Геометрична характеристика форми. Орієнтація форми у просторі; - Світлота, колір, фактура і текстура; - Розчленованість форми та її членування на число елементів; - Розробка варіанту ескіз-ідеї композиції громадської будівлі на основі фронтальної композиції; - Розробка варіантів ескіз-ідеї композиції житлової будівлі на основі фронтальної композиції.	2	4	-	6	2, 3, 7, 9, 10
<i>Тема 3. Основні закономірності і принципи формування архітектурних композицій.</i> - Основоположні закономірності утворення композиції; - Основні засоби, що застосовуються при формуванні композиції; - Роль композиційного центру і під центрів у композиції; - Загальні закономірності застосування кольору при формуванні архітектурних композицій;	2	4	-	4	2, 3, 8, 10
<i>Тема 4. Функціональна організація об'ємно-просторової структури.</i> - Зв'язок формоутворення з функцією архітектурного об'єкту; - Типи планувальних рішень; - Основні види композицій;	2	4	-	6	4, 5, 7, 10, 15

- Фронтальні і площинні композиції; - Об'ємні композиції; - Глибинно-просторові композиції; - Замкнуті композиції. Відкриті композиції; - Розробка варіанту ескіз-ідеї композиції громадської будівлі на основі об'ємної композиції; - Розробка варіантів ескіз-ідеї композиції житлової будівлі на основі об'ємної композиції.					
<i>Тема 5. Тектонічна організація об'ємно-просторової структури.</i> - Роль матеріалів і конструкцій у втіленні функціональної і об'ємно-просторової структури будівель; - Поняття тектоніки в архітектурі; - Тектоніка стінових конструкцій; - Тектоніка стійково-балочних конструкцій; - Тектоніка консольних конструкцій. Тектоніка каркасних конструкцій; - Тектоніка сучасних будівельних конструкцій; - Загальні принципи виявлення тектоніки; - Розробка варіанту ескіз-ідеї композиції громадської будівлі на основі глибинно-просторової композиції; - Розробка варіантів ескіз-ідеї композиції житлової будівлі на основі глибинно-просторової композиції.	2	4	-	6	2, 6, 7, 10
<i>Тема 6. Естетична організація об'ємно-просторової структури.</i> - Цілісність архітектурних композицій; - Рівновага мас як засіб організації форм; - Упорядкованість архітектурних форм; - Співрозмірність і архітектурний масштаб; - Оптичні ілюзії; - Пропорції і подібність; - Розгляд та затвердження варіантів ескіз-ідей громадських та житлових будівель на основі пластилінових макетів; - Робота над ескізом архітектурної композиції на основі об'ємної композиції.	2	4	-	6	2, 7, 8, 10, 16
<i>Тема 7. Пропорціонування в архітектурі.</i> - Поняття пропорціонування; - Геометричні прийоми узгодження частин і цілого; - Арифметичні прийоми узгодження частин і цілого; - Єдина модульна система; - Зв'язок пропорціонального устрою з розмірами людини; - Робота над ескізом архітектурної ком-	2	4	-	6	1, 3, 7, 10

позиції на основі фронтальної композиції; - Робота над ескізом архітектурної композиції на основі глибинно-просторової композиції.					
<i>Тема 8. Засоби архітектурної композиції і їх роль у творчому процесі.</i> - Групи засобів архітектурної композиції; - Засоби організації структури архітектурних творів; - Засоби гармонізації архітектурної форми; - Засоби, що збільшують емоційний вплив архітектурної форми; - Композиційні закономірності загального характеру; - Розгляд та затвердження ескізів архітектурних композицій. Вибір найбільш оптимального варіанту для роботи начисто; - Виконання залікової роботи з архітектурної композиції начисто. Робота над чистовиком остаточно погодженого варіанту архітектурної композиції; - Оформлення роботи і підготовка до здачі.	2	2	-	4	1, 2, 7, 9, 10, 16
Всього за 4-й семестр	16	30	-	44	
Всього за 2-й навчальний рік:	30	46	-	74	
ВСЬОГО:	44	106	-	150	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Здатен розуміти загальні умови формування цілісних гармонійних об'ємно-просторових композицій композицій.	<i>Словесні методи</i> – пов'язані з поясненням загальних умов формування об'ємно-просторової композицій <i>Демонстраційні методи</i> – пов'язані із наочною демонстрацією прикладів вправ з об'ємно-просторових композицій. Використання платформи MOODLE, ZOOM, під час змішаної форми навчання.	14	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, прикладами студентських робіт.	16
ДРН 2. Здатен формувати окремі елементи і форми в гармонійні групи за визначеними композиційними властивостями.	<i>Словесні методи</i> – пов'язані з поясненням основних принципів формування окремих елементів в гармонійні групи згідно композиційних властивостей. <i>Демонстраційні методи</i> – пов'язані із наочною демонстрацією прикладів формування окремих елементів в гармо-	30	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, виконання індивідуальних завдань та залікової роботи.	30

	нійні групи <i>Практичні методи</i> – виконання індивідуальних завдань та залікової роботи. Використання платформи MOODLE, ZOOM, під час змішаної форми навчання.			
ДРН 3. Здатен використовувати композиційні закономірності для створення гармонійних форм.	<i>Словесні методи</i> – пов’язані з поясненням закономірності створення гармонійних форм <i>Демонстраційні методи</i> – пов’язані із наочною демонстрацією засобів створення гармонійних форм на конкретних прикладах. <i>Практичні методи</i> – виконання індивідуальних завдань та залікової роботи. Використання платформи MOODLE, ZOOM, під час змішаної форми навчання.	30	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, виконання індивідуальних завдань та залікової роботи.	30
ДРН 4. Здатен створювати цілісні, системні гармонійні композиції на теоретичному і прикладному рівнях.	<i>Словесні методи</i> – пов’язані з поясненням застосування принципів композиційного формотворення для створення цілісних гармонійних композицій. <i>Демонстраційні методи</i> – пов’язані із наочною демонстрацією цілісних гармонійних композицій. <i>Практичні методи</i> – виконання індивідуальних завдань та залікової роботи. Використання платформи MOODLE, ZOOM, під час зміш. форми навчання.	30	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, виконання індивідуальних завдань та залікової роботи.	30
ДРН 5. Здатен застосовувати засоби та закономірності вирішення образно-композиційних завдань в процесі архітектурного проектування.	<i>Словесні методи</i> – пов’язані з поясненням основних закономірностей та засобів композиції в процесі архітектурного проектування. <i>Демонстраційні методи</i> – пов’язані із наочною демонстрацією прикладів вирішення образно-композиційних завдань в процесі архітектурного проектування <i>Практичні методи</i> – виконання індивідуальних завдань та залікової роботи. Використання платформи MOODLE, ZOOM, під час змішаної форми навчання.	22	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, виконання індивідуальних завдань та залікової роботи.	22
ДРН 6. Здатен застосовувати надбані знання теорії композиції у реальній архітектурній практиці, враховуючи функціональні, конструктивні і естетичні вимоги	<i>Словесні методи</i> – пов’язані з поясненням закономірностей створення цілісних, системних гармонійних архітектурних композицій. <i>Демонстраційні методи</i> – пов’язані із наочною демонстрацією прикладів та зразків цілісних, системних гармонійних архітектурних композицій. <i>Практичні методи</i> – виконання індивідуальних завдань та залікової роботи. Використання платформи MOODLE, ZOOM, під час змішаної форми навчання.	24	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, виконання індивідуальних завдань та залікової роботи.	22

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

1-й семестр

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено:

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль 1 (50 балів)			
1.	Індивідуальні графічні завдання (2 клаузури)	20 балів /20%	По закінченню вивчення теми
2.	Індивідуальні самостійні вправи після закінчення кожної теми (3 вправи)	30 балів /30%	По закінченню вивчення теми
Модуль 2 (50 балів)			
3.	Індивідуальні графічні завдання (2 клаузури)	20 балів /20%	По закінченню вивчення теми
4.	Індивідуальні самостійні вправи після закінчення кожної теми (1 вправа)	10 балів /10%	По закінченню вивчення теми
5.	Індивідуальна підсумкова графічна робота	20 балів /20%	До 14 -15 тижня

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Індивідуальні графічні завдання в процесі вивчення кожної теми (4 завдання)	< 5 балів Індивідуальне завдання не відповідає поставленим задачам	6 - 8 балів Індивідуальне завдання в цілому відповідає поставленим задачам, виконано на достатньому рівні	7-9 балів Індивідуальне завдання відповідає поставленим задачам, виконано на достатньо-високому рівні з незначними помилками	10 балів Індивідуальне завдання відповідає поставленим задачам, виконано на високому рівні
Індивідуальні самостійні вправи після закінчення кожної теми (4 вправи)	< 5 балів Індивідуальна самостійна вправа не відповідає поставленим задачам	6 - 8 балів Індивідуальна самостійна вправа в цілому відповідає поставленим задачам, виконано на достатньому рівні	7-9 балів Індивідуальна самостійна вправа відповідає поставленим задачам, виконано на достатньо-високому рівні з незначними помилками	10 балів Індивідуальна самостійна вправа відповідає поставленим задачам, виконано на високому рівні
Індивідуальна підсумкова графічна робота	<10 балів Підсумкова робота не відповідає поставленому завданню, виконано на дуже низькому рівні	11-13 балів Підсумкова робота відповідає завданню, виконана на достатньому рівні, має суттєві помилки	14-17 балів Підсумкова робота виконана на достатньо високому рівні, має незначні помилки	18-20 балів Підсумкова робота виконана на високому рівні

2-й семестр

5.2.3. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено:

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль 1 (40 балів)			
1.	Етапи виконання індивідуальної результуючої графічної роботи (2 варіанти ідеї, ескіз-ідея, ескіз)	40 балів /40%	По закінченню вивчення теми
Модуль 2 (60 балів)			
2.	Індивідуальна підсумкова графічна робота	60 балів /60%	До 14 -15 тижня

5.2.4. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Етапи виконання індивідуальної результуючої графічної роботи (4 етапи)	< 5 балів Етап виконання індивідуальної результуючої графічної роботи не відповідає поставленим задачам	6 - 8 балів Етап виконання індивідуальної результуючої графічної роботи в цілому відповідає поставленим задачам, виконаний на достатньому рівні	7-9 балів Етап виконання індивідуальної результуючої графічної роботи відповідає поставленим задачам, виконаний на достатньо-високому рівні з незначними помилками	10 балів Етап виконання індивідуальної результуючої графічної роботи відповідає поставленим задачам, виконано на високому рівні
Індивідуальна підсумкова графічна робота	<15 балів Підсумкова робота не відповідає поставленому завданню, виконано на дуже низькому рівні	15-33 бали Підсумкова робота відповідає завданню, виконана на достатньому рівні, має суттєві помилки	34-54 балів Підсумкова робота виконана на достатньо високому рівні, має незначні помилки	55-60 балів Підсумкова робота виконана на високому рівні

3-й семестр

5.2.5. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено:

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль 1 (20 балів)			
1.	Етапи виконання індивідуальної результуючої об'ємно-графічної роботи (6 варіантів ескіз-ідей, варіанти ескізу)	20 балів /20%	По закінченню вивчення теми
Модуль 2 (50 балів)			
2.	Індивідуальна підсумкова робота	50 балів /50%	До 14 -15 тижня
3.	Екзамен	30 балів / 30%	15 тижень

5.2.6. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Етапи виконання індивідуальної	<0,5 балів Етап виконання	0,5 -1 бал Етап виконання	1,5 бали Етап виконання	2 бали Етап виконання

результуючої графічної роботи (10 етапів)	індивідуальної результуючої графічної роботи не відповідає поставленим задачам	індивідуальної результуючої графічної роботи в цілому відповідає поставленим задачам, виконаний на достатньому рівні	індивідуальної результуючої графічної роботи відповідає поставленим задачам, виконаний на достатньо-високому рівні з незначними помилками	індивідуальної результуючої графічної роботи відповідає поставленим задачам, виконано на високому рівні
Індивідуальна підсумкова робота	<25 балів Підсумкова робота не відповідає поставленому завданню, виконано на дуже низькому рівні	26-37 балів Підсумкова робота відповідає завданню, виконана на достатньому рівні, має суттєві помилки	38-45 балів Підсумкова робота виконана на достатньо високому рівні, має незначні помилки	46-50 балів Підсумкова робота виконана на високому рівні
Екзамен	<15 балів Відповіді на питання та практичне завдання не відповідають поставленим завданням	16-20 балів Відповіді на питання та практичне завдання в цілому відповідають поставленим задачам, але достатньо умовні	21-25 балів Відповіді на питання та практичне завдання в цілому відповідають поставленим задачам з незначними помилками	26-30 балів Відповіді на питання повністю відповідають поставленим задачам та практичне завдання виконано на високому рівні

4-й семестр

5.2.7. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено:

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль 1 (40 балів)			
1.	Індивідуальні графічні завдання (альбом з 10 графічних завдань)	40 балів /40%	По закінченню вивчення теми
Модуль 2 (30 балів)			
2.	Індивідуальна підсумкова графічна робота	30 балів /30%	До 14 -15 тижня
3.	Екзамен	30 балів / 30%	15 тиждень

5.2.8. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Індивідуальні графічні завдання (10 графічних завдань)	<1 балів Етап виконання індивідуальної результуючої графічної роботи не відповідає поставленим задачам	1-2 бали Етап виконання індивідуальної результуючої графічної роботи в цілому відповідає поставленим задачам, виконаний на достатньому рівні	3 бали Етап виконання індивідуальної результуючої графічної роботи відповідає поставленим задачам, виконаний на достатньо-високому рівні з незначними помилками	4 бали Етап виконання індивідуальної результуючої графічної роботи відповідає поставленим задачам, виконано на високому рівні

Індивідуальна підсумкова графічна робота	<15 балів	16-20 балів	21-25 балів	26-30 балів
	Підсумкова робота не відповідає поставленому завданню, виконано на дуже низькому рівні	Підсумкова робота відповідає завданню, виконана на достатньому рівні, має суттєві помилки	Підсумкова робота виконана на достатньо високому рівні, має незначні помилки	Підсумкова робота виконана на високому рівні
Екзамен	<15 балів	16-20 балів	21-25 балів	26-30 балів
	Відповіді на питання та практичне завдання не відповідають поставленим завданням	Відповіді на запитання та практичне завдання в цілому відповідають поставленим задачам, але достатньо умовні	Відповіді на запитання та практичне завдання в цілому відповідають поставленим задачам з незначними помилками	Відповіді на запитання повністю відповідають поставленим задачам та практичне завдання виконано на високому рівні

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над індивідуальними графічними завданнями	Кожне практичне заняття
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над підсумковою роботою	Кожен тиждень

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

1. Архітектурна композиція : конспект лекції (для студентів 1 курсу денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Архітектура» спеціальності 191 – Архітектура та містобудування) / Г. А. Коровкіна, Л. О. Богданова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 117 с. <https://is.gd/7VZCZ6>
2. Зиміна С. Б. Композиція. Об'ємно-просторова композиція. Архітектурний масштаб : конспект лекції для студентів освітнього рівня «бакалавр» галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» / С. Б. Зиміна. – Київ : КНУБА, 2022. – 48 с. : іл. - Бібліогр. : с. 46.
3. Основи формальної композиції : навч. посіб. / В. Б. Григор'єва, О. Є. Білгородська, О. М. Недошитко, К. П. Кучеренко. — Одеса : Астропринт, 2022. — 108 с. ISBN 978–966–927–862–3

4. Основи формоутворення : навч. посібник / С. В. Вергунов, Н. С. Вергунова, Л. А. Звенігородський та ін.; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 124 с.
5. Пічкур М. О. Теорія і практика композиції : навчальний посібник / М-во освіти і науки України; Уманський ДПУ ім. П. Тичини. - Київ : Ліра-К, 2022. - 248 с.
6. Погранична І. Форма і задачі формотворення в архітектурній композиції / Ірина Погранична, Мирон Демків // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Архітектура. — Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2024. — Том 6. — № 1. — С. 142–150.
7. Ремізова О. І. Художні методи архітектурної композиції: навчальний посібник. – Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», 2023. – 86 с.
8. Топорков В.Г. Архітектурна композиція та графіка : навч. посіб. / В.Г. Топорков. – Полтава : Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2021. – Ч. 2 : Архітектурна графіка. – 128 с.: іл.
9. Ушаков, Г. (2023). ВІЛЬНІ КОМПОЗИЦІЇ В СУЧАСНІЙ АРХІТЕКТУРІ. Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування, (66), 84–94. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.66.84-94>

6.1.1. Методичне забезпечення

10. Архітектурна та об'ємно-просторова композиція. Курс лекцій для студентів 1-го курсу денної форми навчання спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» ОС «бакалавр» / укл. Бородай А.С., Бородай Я.О. / Суми: СНАУ, 2021 рік, 45 с. <https://is.gd/LKvQa6>
11. Бородай А.С., Бородай Я.О. Архітектурна та об'ємно-просторова композиція. Методичні вказівки до практичних занять для студентів 1 курсу (1 семестр) денної форми навчання спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» ОС «бакалавр» / Суми: СНАУ, 2021 рік, 17 с. <https://is.gd/uLHHoK>
12. Архітектурна та об'ємно-просторова композиція. Методичні вказівки до практичних занять для студентів 1 курсу (2 семестр) денної форми навчання спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» ОС «бакалавр» / укл. Бородай А.С., Бородай Я.О. / Суми: СНАУ, 2022 рік, 26 с. <https://is.gd/vvloST>
13. Архітектурна та об'ємно-просторова композиція. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів 1 курсу (1 семестр) денної форми навчання спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» ОС «бакалавр» / укл. Бородай А.С., Бородай Я.О. / Суми: СНАУ, 2021 рік, 31 с. <https://is.gd/Bpnyuf>

6.1.2. Інші джерела

14. Бородай А., Бородай Д., Бородай С. Методика світлотіньового моделювання в процесі архітектурного проектування // Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. – 2025. – № 3. – С. 17–28.
15. С.В. Тараненко, А.С. Бородай, (2026). Принципи формотворення в органічній архітектурі: аналіз знакових об'єктів і просторові інтерпретації. Містобудування та територіальне планування, (91), 297–311.